

Nauczyciel początkujący ubiegający się o awans na stopień nauczyciela mianowanego – przepisy obowiązujące od dnia 1 września 2022 r.

Podstawa prawna – ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762), ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1730) oraz rozporządzenie MEiN z dnia 6 września 2022 r w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2022 poz. 1914)

1. Z chwilą nawiązania stosunku pracy w szkole nauczyciel nieposiadający stopnia awansu, czyli nauczyciel początkujący, zatrudniony w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganiami kwalifikacyjnymi **odbywa przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze 3 lat i 9 miesięcy**. Do tego wymiaru nie wlicza się okresów nieobecności w pracy trwających nieprzerwanie dłużej niż 30 dni, z wyjątkiem okresów urlopu wypoczynkowego (art. 9ca ust. 1 KN). W niektórych przypadkach wymienionych w ustawie okres ten może wynosić 2 lata i 9 miesięcy (art. 9ca ust. 2 – 10 KN, art. 1 pkt 6 zm. KN).

Dobłą praktyką będzie, jeśli dyrektor szkoły poinformuje na piśmie nauczyciela, że rozpoczyna on przygotowanie do zawodu, wyznaczy mentora, określi zadania na ten czas, poinformuje o wymogu przeprowadzenia zajęć, o dwukrotnej ocenie pracy, a także określi przewidywany termin zakończenia okresu przygotowania do zawodu.

2. Rozpoczęcie przygotowania do zawodu **nie wymaga złożenia wniosku ani przygotowania planu rozwoju zawodowego**, a okres ten biegnie niezależnie od tego, w którym momencie roku szkolnego nauczyciel zostanie zatrudniony.
3. Nauczycielowi odbywającemu przygotowanie do zawodu nauczyciela dyrektor szkoły przydziela spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych **mentora**. W szkołach artystycznych mentorem może być również nauczyciel mianowany lub dyplomowany zajmujący stanowisko kierownicze (art. 9ca ust. 11 KN, art. 1 pkt 6 zm. KN).
4. Zadaniem mentora, jest:
  - 1) wspieranie na bieżąco nauczyciela w procesie wdrażania do pracy w zawodzie, w tym zapoznanie go z dokumentacją przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz innymi dokumentami obowiązującymi w szkole;
  - 2) udzielanie nauczycielowi pomocy w doborze właściwych form doskonalenia zawodowego;
  - 3) dzielenie się z nauczycielem wiedzą i doświadczeniem w zakresie niezbędnym do efektywnej realizacji obowiązków nauczyciela;
  - 4) umożliwienie nauczycielowi obserwowania prowadzonych przez siebie zajęć oraz omawianie z nim tych zajęć;
  - 5) obserwowanie zajęć prowadzonych przez nauczyciela oraz omawianie ich z tym nauczycielem;

- 6) inspirowanie i zachęcanie nauczyciela do podejmowania wyzwań zawodowych (art. 9ca ust. 12 KN, art. 1 pkt 6 zm. KN).
5. Mentor jest obowiązany poszerzać swoją wiedzę i doskonalić umiejętności w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji mentora. Mentor otrzymuje dodatek funkcyjny analogiczny jak wcześniej opiekun stażu (art. 9ca ust. 13 KN, art. 1 pkt 6 zm. KN).
6. **W drugim oraz w ostatnim roku przygotowania do zawodu nauczyciela dyrektor szkoły dokonuje oceny nauczyciela początkującego.** Jeśli nauczyciel zmienił miejsce pracy w czasie odbywania przygotowania do zawodu, dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy (za okres dotychczasowej części przygotowania) w terminie 21 dni od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy (art. 9fa ust. 1 i 5 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN).
7. Oceny pracy nauczyciela dyrektor dokonuje w oparciu o przepisy **rozporządzenia MKiDN z dnia 5 października 2022 r. w sprawie oceny pracy** nauczycieli szkół artystycznych (Dz. U. z 2022 poz. 2076).
8. **Nauczyciel, który uzyskał negatywną opinię zajęć przeprowadzonych w ostatnim roku przygotowania do zawodu oraz:**

- 1) nie złożył wniosku o ponowne przeprowadzenie zajęć lub
- 2) po ponownym przeprowadzeniu zajęć uzyskał ponownie negatywną opinię – odbywa dodatkowe przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze roku i 9 miesięcy. W ostatnim roku odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela nauczyciel, który w tym okresie uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy, ponownie przeprowadza zajęcia, w wymiarze 1 godziny, w obecności komisji powołanej przez dyrektora szkoły.

Nauczyciel, który uzyskał **negatywną ocenę pracy w drugim roku** odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, nie może być ponownie zatrudniony w tej samej szkole do czasu uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego. Po podjęciu zatrudnienia w innej szkole nauczyciel odbywa przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze 3 lat i 9 miesięcy, do którego nie wlicza się okresu dotychczas odbytego przygotowania do zawodu nauczyciela.

Nauczyciel, który uzyskał **negatywną ocenę pracy w ostatnim roku** odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, po podjęciu zatrudnienia w innej szkole odbywa dodatkowe przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze roku i 9 miesięcy. W ostatnim roku odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela w innej szkole nauczyciel, który w tym okresie uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy, przeprowadza zajęcia, w wymiarze 1 godziny, w obecności komisji powołanej przez dyrektora szkoły (art. 9fa ust. 11 – 13 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN).

9. Oceny pracy nauczyciela dyrektor dokonuje **po zasięgnięciu opinii mentora**, który sporządza na piśmie opinię w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o

dokonywaniu oceny pracy. Nieprzedstawienie opinii przez mentora nie wstrzymuje jednak dokonywania oceny pracy nauczyciela (art. 6a ust. 5a KN, art. 1 pkt 2 lit. e zm. KN).

10. **W drugim roku** odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, przed dokonaniem oceny pracy, **nauczyciel musi przeprowadzić zajęcia** w wymiarze co najmniej 1 godziny w obecności:

- dyrektora szkoły,
- mentora,
- doradcy metodycznego albo nauczyciela-konsultanta, albo przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciela dyplomowanego, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudnionego w tej samej lub innej szkole.

Po przeprowadzeniu zajęć, osoby obecne podczas ich przeprowadzania omawiają je z nauczycielem (art. 9fa ust. 1 i 4 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN).

11. Trzecią osobę, o której mowa w punkcie 9, oraz wymiar tych zajęć **ustala dyrektor szkoły** (art. 9fa ust. 2 – 4 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN).

12. **W ostatnim roku** odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela nauczyciel, który w tym okresie uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy, **jest obowiązany przeprowadzić zajęcia**, w wymiarze 1 godziny, w obecności komisji powołanej przez dyrektora szkoły w składzie:

- dyrektor szkoły, jako przewodniczący komisji;
- ekspert z listy ekspertów albo nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony na stanowisku psychologa, pedagoga lub pedagoga specjalnego, w tej samej lub innej szkole;
- doradca metodyczny albo nauczyciel-konsultant, albo przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny albo nauczyciel dyplomowany, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudniony w ten samej lub innej szkole.

Na wniosek nauczyciela w komisji może brać udział **w charakterze obserwatora** przedstawiciel związku zawodowego wskazanego we wniosku (art. 9fa ust. 5 – 7 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN). Po omówieniu przeprowadzonych zajęć i przeprowadzeniu rozmowy z nauczycielem **komisja wydaje opinię**, która może być pozytywna lub negatywna, jest ustalana na podstawie liczby punktów przyznanych przez komisję i jest sporządzana na piśmie (art. 9fa ust. 8 KN, art. 1 pkt 9 zm. KN). Nauczyciel otrzymuje pozytywną opinię o przeprowadzonych zajęciach, jeżeli średnia arytmetyczna uzyskanych punktów wynosi co najmniej 5. Pozytywna opinia komisji umożliwia złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego.

13. Zatem **warunkiem nadania nauczycielowi początkującemu stopnia nauczyciela mianowanego jest:**

- spełnienie wymagań kwalifikacyjnych;
- odbycie przygotowania do zawodu nauczyciela, podczas którego nauczyciel doskonali umiejętności praktyczne oraz pogłębia wiedzę teoretyczną niezbędną do wykonywania zawodu nauczyciela;
- posiadanie co najmniej dobrej oceny pracy uzyskanej w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela;
- uzyskanie pozytywnej opinii o przeprowadzonych zajęciach;
- zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną, podczas którego sprawdza się spełnianie przez nauczyciela wymagań określonych w rozporządzeniu (art. 9b ust. 1 KN, art. 1 pkt 4 lit. a zm. KN).

14. **W trakcie odbywania przygotowania do zawodu nauczyciel:**

- poznaje organizację, zadania i zasady funkcjonowania szkoły;
- prowadzi powierzone mu zajęcia i uczestniczy w pracach związanych z realizacją zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i innych statutowych zadań szkoły wynikających z potrzeb szkoły i środowiska lokalnego;
- obserwuje zajęcia prowadzone przez mentora lub innego nauczyciela;
- doskonali kompetencje w związku z wykonywanymi obowiązkami, w szczególności w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych;
- przeprowadza zajęcia, o których mowa w art. 9fa ust. 1 i 5 ustawy;
- dokonuje ewaluacji własnej pracy i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia dalszej pracy;
- dzieli się wiedzą z innymi nauczycielami w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego (§ 2 ust. 1 rozp.).

15. **Dyrektor szkoły zapewnia nauczycielowi odbywającemu przygotowanie do zawodu wsparcie** w realizacji jego obowiązków oraz w doskonaleniu wiedzy i umiejętności, w szczególności zapewnia nauczycielowi warunki do udziału w formach doskonalenia zawodowego oraz korzystania z pomocy merytorycznej i metodycznej biblioteki pedagogicznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej placówki działającej w systemie oświaty (§ 2 ust. 2 rozp.).

16. Po odbyciu przygotowania do zawodu nauczyciela **nauczyciel początkujący składa wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego**, skierowany do organu prowadzącego szkołę - w przypadku szkół artystycznych może to być jednostka samorządu terytorialnego lub wizytator CEA (który realizuje w tym zakresie zadania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, art. 9b ust. 2 pkt 2 KN).

17. **Do wniosku o podjęcie postępowania egzaminacyjnego dołącza się:**

- 1) kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe poświadczone przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem;
- 2) zaświadczenie dyrektora szkoły zawierające:
  - a) informację o odbyciu przez nauczyciela przygotowania do zawodu nauczyciela, wymiarze zatrudnienia nauczyciela i nauczonym przez niego przedmiocie lub rodzaju prowadzonych zajęć w okresie odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, wraz ze wskazaniem wszystkich szkół, w których nauczyciel odbywał przygotowanie do zawodu nauczyciela,
  - b) w przypadku nauczyciela, o którym mowa w art. 9ca ust. 2 ustawy, odbywającego przygotowanie do zawodu nauczyciela w skróconym wymiarze 2 lat i 9 miesięcy – także informację o przyczynie skrócenia wymiaru przygotowania do zawodu nauczyciela,
  - c) w przypadku nauczyciela, o którym mowa w art. 9ca ust. 4 ustawy, odbywającego przygotowanie do zawodu nauczyciela w skróconym wymiarze 2 lat i 9 miesięcy – także informację o wyrażeniu przez dyrektora szkoły zgody na odbywanie przygotowania do zawodu nauczyciela w skróconym wymiarze wraz ze wskazaniem przyczyny skrócenia wymiaru tego przygotowania,
  - d) w przypadkach, o których mowa w art. 9fa ust. 11 i 13 oraz art. 9g ust. 7b ustawy – także informację o odbyciu przez nauczyciela dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela, wymiarze zatrudnienia nauczyciela i nauczonym przez niego przedmiocie lub rodzaju prowadzonych zajęć w okresie odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela, wraz ze wskazaniem wszystkich szkół, w których nauczyciel odbywał dodatkowe przygotowanie do zawodu nauczyciela;
- 3) kopię karty oceny pracy zawierającą ocenę, o której mowa w art. 9b ust. 1 pkt 3 ustawy, poświadczoną przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem;
- 4) kopię pozytywnej opinii o przeprowadzonych zajęciach, o której mowa w art. 9fa ust. 8 ustawy, poświadczoną przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem (§ 4 ust. 1 rozp).

18. **Zakres wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności** niezbędnych do efektywnego realizowania obowiązków nauczyciela, których spełnianie jest sprawdzane przez komisję

egzaminacyjną podczas egzaminu na stopień nauczyciela mianowanego, o których mowa w art. 9b ust. 1 pkt 5 ustawy, obejmuje:

- 1) znajomość przepisów prawa dotyczących organizacji, zadań i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał przygotowanie do zawodu nauczyciela;
- 2) umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych zadań szkoły, w szczególności realizację podstawy programowej;
- 3) umiejętność rozpoznawania potrzeb uczniów i indywidualizowania nauczania;
- 4) umiejętność stosowania w pracy wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki;
- 5) znajomość środowiska uczniów oraz umiejętność uwzględniania w swojej pracy problematyki środowiska lokalnego i współczesnych problemów społecznych i cywilizacyjnych;
- 6) umiejętność korzystania w pracy, zwłaszcza w trakcie prowadzonych zajęć, z narzędzi multimedialnych i informatycznych (§ 6 rozp.).

19. **Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań formalnych** (nie zawiera wszystkich niezbędnych dokumentów), organ prowadzący szkołę wskazuje szczegółowo stwierdzone braki i wyznacza 14 dniowy termin ich uzupełnienia wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków w wyznaczonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania (§ 9 ust. 1 rozp.).
20. Jeśli nauczyciel początkujący złoży wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego do dnia 30 czerwca danego roku, organ prowadzący szkołę wydaje decyzję o nadaniu lub o odmowie nadania stopnia nauczyciela mianowanego do dnia 31 sierpnia danego roku. Jeśli nauczyciel złoży wniosek do dnia 30 października danego roku – organ prowadzący szkołę wydaje decyzję w terminie do dnia 31 grudnia tego roku (art. 9b ust. 3 i 3a KN).
21. Komisję egzaminacyjną dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego powołuje organ prowadzący szkołę. W skład jej wchodzi (art. 9g ust. 2 KN, art. 2 pkt 10 lit. b zm. KN):
  - 1) przedstawiciel organu prowadzącego szkołę jako jej przewodniczący,
  - 2) przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny
  - 3) dyrektor szkoły,
  - 4) dwaj eksperci z listy ekspertów Ministra Edukacji i Nauki.
22. Na wniosek nauczyciela w posiedzeniu komisji egzaminacyjnej może uczestniczyć **w charakterze obserwatora** przedstawiciel wskazanego we wniosku związku zawodowego (art. 9g ust. 5 KN).

23. Komisja egzaminacyjna **zapoznaje się z opinią o przeprowadzonych zajęciach i oceną pracy nauczyciela oraz przeprowadza egzamin**, podczas którego nauczyciel:

- 1) odpowiada na pytania członków komisji egzaminacyjnej dotyczące wymagań, o których mowa w § 6;
- 2) wykazuje się umiejętnością rozwiązania wskazanego przez komisję egzaminacyjną problemu związanego z wykonywaną pracą.

W trakcie egzaminu zapewnia się nauczycielowi dostęp do aktów prawnych (§ 10 ust 1 i 2 rozp.).

24. Nauczyciel początkujący zdał egzamin, jeżeli średnia arytmetyczna uzyskanych punktów wynosi **co najmniej 7** (§ 10 ust. 7 rozp.).

25. Komisja egzaminacyjna wydaje nauczycielowi początkującemu zaświadczenie o zdaniu egzaminu (art. 9g ust. 9 KN).

26. Nauczycielom spełniającym warunki wymienione w punkcie 13 stopień nauczyciela mianowanego nadaje organ prowadzący szkołę (art. 9b ust. 4 pkt 2 KN).

Przepisy przejściowe – ustawa z 5 sierpnia 2022 r.

Art. 9. Wnioski o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela kontraktowego złożone i nierozpatrzone przed dniem 1 września 2022 r. pozostawia się bez rozpatrzenia.

Art. 10. 1. Nauczyciele, którzy do dnia 31 sierpnia 2022 r. uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego, lecz do tego dnia nie uzyskali stopnia nauczyciela mianowanego, **stopień nauczyciela mianowanego uzyskują według przepisów dotychczasowych**.

2. W przypadku nauczycieli, o których mowa w ust. 1, którzy przed dniem 1 września 2021 r. nie rozpoczęli stażu na stopień nauczyciela mianowanego, **wymiar stażu na stopień nauczyciela mianowanego**, o którym mowa w art. 9c ust. 1 pkt 2, art. 9c ust. 2 i art. 9d ust. 9 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2022 r., **skraca się o rok**.

3. W przypadku nauczycieli, o których mowa w ust. 1, którzy na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1287) odbyli staż na stopień nauczyciela kontraktowego w wymiarze 12 miesięcy i którzy nie rozpoczęli stażu na stopień nauczyciela mianowanego przed dniem 1 września 2022 r., **staż na stopień nauczyciela mianowanego trwa 9 miesięcy**.

5. Nauczyciele, o których mowa w ust. 1, mogą ubiegać się o stopień nauczyciela mianowanego według przepisów dotychczasowych **nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2027 r.**

Opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.) – *przepisy Karty Nauczyciela oznaczono skrótem KN*
2. Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1730) – *przepisy tej ustawy oznaczono skrótem zm. KN*
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 września 2022 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2022 r. poz. 1914) – *przepisy rozporządzenia oznaczono skrótem Rozp.*